

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Aloyzas Pikutis **RG-50.473*0166**

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Pirmiausia norėčiau, kad prisistatytumėte. Koks jūsų vardas ir pavardė?

Aloyzas Pikutis: Aloyzas Pikutis, gimęs 1926 metais Lazdijuose.

Alicija Žukauskaitė: Tai Lazdijuose visą laiką ir gyvenote?

Aloyzas Pikutis: Lazdijuose visą laiką gyvenau.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar Lazdijuose prieš karą buvo daug žydų?

Aloyzas Pikutis: Kiek, pasakyti tiksliai negaliu, bet apie gal kokius keturis tūkstančius tai buvo.

Alicija Žukauskaitė: Keturi tūkstančiai netgi?

Aloyzas Pikutis: Taip.

Alicija Žukauskaitė: O kiek iš viso miestelyje buvo žmonių?

Aloyzas Pikutis: Šito dalyko nežinau.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs pažinojote ką nors iš tų žydų?

Aloyzas Pikutis: Pažinojau.

Alicija Žukauskaitė: Gal mokytis teko kartu?

Aloyzas Pikutis: Mokiausi kartu pradinėj mokykloj. Pas žydėlius buvo mokykla tik keturių skyrių. Kaip anksčiau Lietuvos laikais tai buvo keturi skyriai, o jau lietuvių mokykloj buvo šeši skyriai, penktas ir šeštas. Tai aš mokiausi šeštam skyriuj kartu su žydėliais. Pamenu juos, ir pavardes pamenu, ir vardus, ir dar net juos įsivaizduoju.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar matėt, kas su jais atsitiko, kai prasidėjo karas?

Aloyzas Pikutis: 1941 metais birželio 22 dieną, vienu žodžiu, užėjo vokiečiai. Karas prasidėjo. 23-čią dieną, 24-tą, 25-tą, - tomis dienomis tuos žydus gaudė, varė, kur kurį nučiupė, bet jau čia lietuviai. Ir buvo toks barakas Dumblio gatvėj. Lazdijuose yra Dumblio gatvė. Toj gatvėj buvo barakas, užsilikęs rusų laikų, ten gyveno rusų kareiviai. Tai suvartyti jie buvo visi į tą baraką, tie žydai. Juos leisdavo pasiduoneliaut. Jei išeidavo pasiduoneliaut, žmonės juos šelpdavo, ir jie taip gyveno. Bet vakarais jie turėdavo sugrįžti į tuos barakus. Labai maža dalis jų pabėgo po sušaudymo. Bet kur tu pasišalinsi be žmonių prieglaudos? Nepasišalinsi. Yra žmonių, kurie juos slapstė ir juos išslapstė, tuos žydėlius. Ir šiandien jie yra gyvi dar.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar jūs matėt, kaip juos varė į tą baraką, kaip juos rinko į tą baraką?

Aloyzas Pikutis: Mačiau, kaip juos rinko, kur kurį pagavo, vienu žodžiu, rinko į tą baraką. Surinkę į tą baraką juos geltonos spalvos ženkle atžymėjo nugaroje ir pečiuose, - šešiakampe žvaigžde. Tai čia buvo jų simbolika. Tai jie turėjo su tom žvaigždėm ir vaikščiot. Jei pagaudavo žydą be žvaigždės, vienu žodžiu, juos bausdavo, mušdavo.

Alicija Žukauskaitė: Ar esat matęs pats savo akimis, kaip mušdavo ar bausdavo?

Aloyzas Pikutis: Mačiau, mačiau, ir ne vieną varant mačiau. Dalis tų žydėlių nepakluso [trūksta įrašo tęsinio]